

تاب آوری شهری

مجید روستا

عضو هیئت مدیره شرکت باز آفرینی شهری ایران

مهر ۱۴۰۴

چرا تاب آوری شهری ؟

■ **افزایش بحران ها** و خطرات زیست محیطی، گرمایش زمین، یابان زایی، سیل، آتش سوزی، رانش زمین، به دلیل افزایش میزان ریسک

■ **تغییر نگرش** به شهرها از ساختارهای صلب و سلسله مراتبی به سیستم های باز، پیچیده در هم تنیده غیرخطی

■ **افزایش فشار** بر جوامع برای خودگردانی و حکمروایی محلی

چرا تاب آوری شهری ؟

- بیش از نیمی از جمعیت جهان در حال حاضر در مناطق شهری زندگی می کنند و این باعث شده است **ایمن تر نمودن شهرها به یک چالش دراز مدت** اما دست یافتنی تبدیل شود.
- شهرها قوه **محرکه رشد ملی** هستند و در نظام ها و ظرفیت های حکومتی خود پویا هستند.
- در طول تاریخ، حوادث و رخداد های طبیعی زندگی شهری را مختل کرده اند. تغییر شدید آب و هوا، زلزله، و موارد اضطراری ناشی از خطرپذیری ساخته انسان به طور فزاینده ای بر مردم فشار می آورند و **رونق شهرها را دستخوش تهدید** می کنند.

چرا تاب آوری شهری ؟

تبعات تغییرات غیر قابل پیش بینی و بحران ها بر شهرها و کشورها

- ☐ پاندمی ها،
- ☐ جنگ های داخلی و بین المللی،
- ☐ جریان های مهاجرت و حملات تروریستی،
- ☐ توسعه بی رویه سکونتگاه های غیر رسمی،
- ☐ افزایش فقر شهری و جرایم و بزه کاری،
- ☐ تخریب ظرفیت ها زیست محیطی و ذخایر ژنتیک،
- ☐ مهاجرت های اجباری و تغییرات ناگزیر در نظام های فرهنگی اجتماعی
- ☐ کشورها و شهرها،
- ☐ بحران تامین انرژی و سوخت
- و ...

تاب آوری شهری: مروری بر تعریف، مفاهیم و ابعاد

مفهوم تاب آوری :

- "تاب آوری توانایی یک سیستم برای جذب آشفتگی‌ها و اختلالات و جذب با حفظ کارکرد ها و ساختار اصلی بدون انتقال به یک هویت یا وضعیت جدید است."

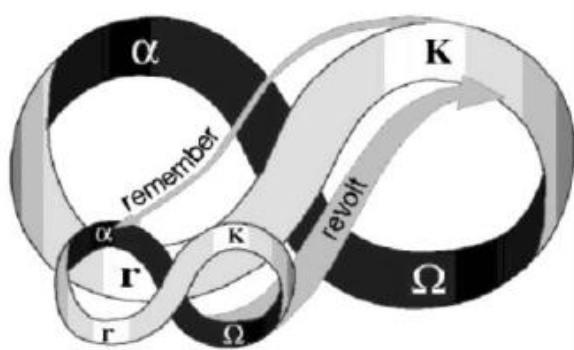

- در این تعریف سیستم، پس از فشار ها، همچنان یکپارچگی و هویت خود را حفظ کرده و حتی مقاوم تر میشود و به سطوح بالاتری می رسد.

تاب آوری شهری: مروری بر تعریف، مفاهیم و ابعاد

Urban Resilience

- تاب آوری شهری به معنای توانایی تطابق پذیری ساختاری، فرهنگی، اقتصادی در برابر تغییرات ناگهانی و یا تدریجی است.

- تاب آوری شهری به عنوان یکی از ابعاد کلیدی توسعه پایدار، در معنای **"قابلیت شهر در آمادگی، پاسخگویی و بازیابی در برابر تهدیدات، بلایا و تغییرات شدید و ناگهانی با حداقل آسیب به ایمنی و سلامت عمومی، اقتصاد و امنیت"** تعریف شده است.

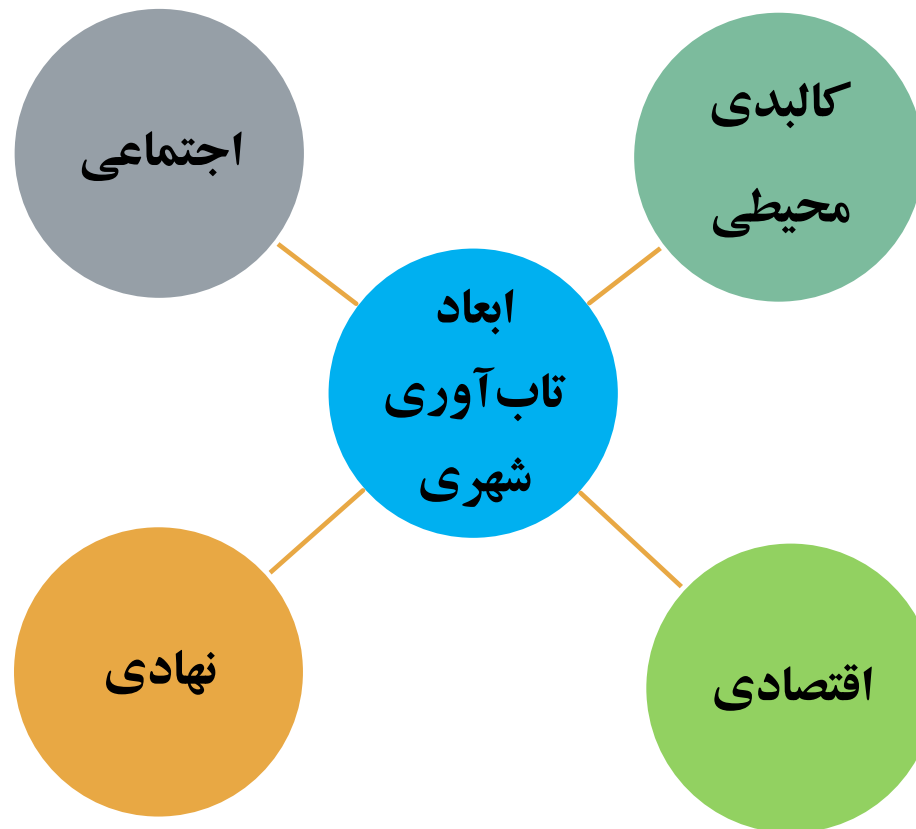
- یک جامعه برخوردار از تاب آوری قادر به پاسخ گویی در برابر تغییرات به شیوه ای موثر و مثبت است، به گونه ای که علی رغم تغییرات عملکردهای اصلی خود را به عنوان یک اجتماع منسجم از دست نمی دهد.
- تاب آوری شهر در برابر مخاطرات درواقع به معنای کنش پذیری، تغییرپذیری و یا انعطاف پذیری آن در مواجهه با حادثه است.

تاب آوری شهری: مروری بر تعریف، مفاهیم و ابعاد

شهر تاب آور چگونه شهری است؟

- شهرهای تاب آور ممکن است در برابر نیروهای حاصل از مخاطرات طبیعی و غیرطبیعی، بلایا و تغییرات خم شوند ولی شکست **نمی خورند**.
- در شهرهای تاب آور، ساختمان های **کمتری** در معرض تخریب ناشی از بلایا قرار دارند
- با وقوع بلایا، تلفات و جراحات های **کمتری** اتفاق می افتد
- در چنین شرایطی اختلال های ارتباطی و ناهماهنگی های **کمتری** وجود دارد.
- با تغییرات اقتصادی و اجتماعی، خانوارها و مشاغل **کمتری** در معرض خطر قرار می گیرند.
- در شهر تاب آور شبکه های اقتصادی و اجتماعی به خوبی و به صورت **متوازن** توزیع شده اند.

تاب آوری شهری: مروری بر تعریف، مفاهیم و ابعاد

تاب آوری شهری: مروری بر تعریف، مفاهیم و ابعاد

تاب آوری کالبدی-محیطی :

- مقصود از بعد کالبدی-محیطی: **عناصر ساخته شده و طبیعی شهر** شامل جاده ها، ساختمان ها، زیرساختهای شهری مانند تاسیسات برق، گاز، آب، ارتباطات، خاک، توپوگرافی و اقلیم
- **تاب آوری کالبدی-محیطی : مقاومت، مانایی و پایداری زیرساختها** [روبنایی و زیربنایی] مانند ساختمانها، سیستم حمل و نقل، آب و فاضلاب، برق و ... برای مقابله و بازسازی خود در برابر بلایا و حوادث
- **تاب آوری زیرساختی** ظرفیت های سکونتی، تسهیلات بهداشتی و درمانی و زیرساخت های حیاتی شهری

تاب آوری شهری: مروری بر تعریف، مفاهیم و ابعاد

تاب آوری اجتماعی:

- اشاره به **ظرفیت جامعه برای مقابله و یا انطباق با تغییرات و اختلالات** دارد. این امر به معنای توانایی جوامع در خودسازماندهی و ارتقای ظرفیت‌های آموزش و پاسخگویی است. هر گونه فعالیت در راستای ارتقای تاب آوری باید شرایط اجتماعی را در نظر گرفته و با استفاده از دانش و شبکه‌های محلی خطرات ناشی از تغییرات را مدیریت و در جهت کاهش اثرات منفی آن تلاش کرد. تاب آوری اجتماعی مولفه‌هایی همچون ثبات اجتماعی، میزان مشارکت مردم و گرایش‌های اجتماعی را در بر دارد.
- چارچوب این بعد در شهر براساس، تضمین دسترسی به خدمات اساسی برای همه، تأمین خدمات حمایتی بعد از بلایا، تخصیص زمینهای ایمن برای تمام فعالیتهای استراتژیک و مسکن سازی، تشویق ذینفعان مختلف برای شرکت در تمام مراحل و تقویت همبستگی و شبکه‌های اجتماعی می باشد.

تاب آوری شهری: مروری بر تعریف، مفاهیم و ابعاد

تاب آوری اقتصادی :

- تاب آوری اقتصادی شهر = توانایی جوامع به منظور **حل مشکلات اقتصادی محلی** به گونه ای که موفقیت‌های طولانی مدت را بتواند تضمین نماید
- تاب آوری اقتصادی در ساختار شهر، منجر به حمایت از ساختار اجتماعی در شهر می شود
- ظرفیت جامعه و ساختار اقتصاد آن انعطاف پذیری، سازگاری لازم را داراست وقادر به تنظیم درمواجهه با شرایط بحرانی میباشد
- تنوع اقتصادی اجتماع، میزان مشاغل و وضعیت کلی اشتغال و توانایی آن‌ها به ادامه عملکردشان پس از بلایا و تغییرات ناگهانی و شدید.

تاب آوری شهری: مروری بر تعریف، مفاهیم و ابعاد

تاب آوری نهادی-سازمانی:

- در مفهوم عام به معنای توانایی موسسات و سازمان ها به منظور **توانایی ایجاد سیستم جدید به منظور جذب و تغییر در مقابل مخاطرات و بحران ها** از یک سو و **انطباق با شرایط** از سوی دیگری باشد. تابآوری نهادی-سازمانی شهر، آمادگی سازمان از نظر استراتژیک عملیات و ساختار متمرکز آن است.
- آگاهی از محیط سازمان، سطح آمادگی، پشتیبانی اختلالات، ظرفیت استقرار منابع، درجهت انطباق و انعطاف پذیری، ظرفیت برای بازیابی و.....

سیاست گذاری در محدوده های ناکارآمد شهری: مسایل و چالش ها

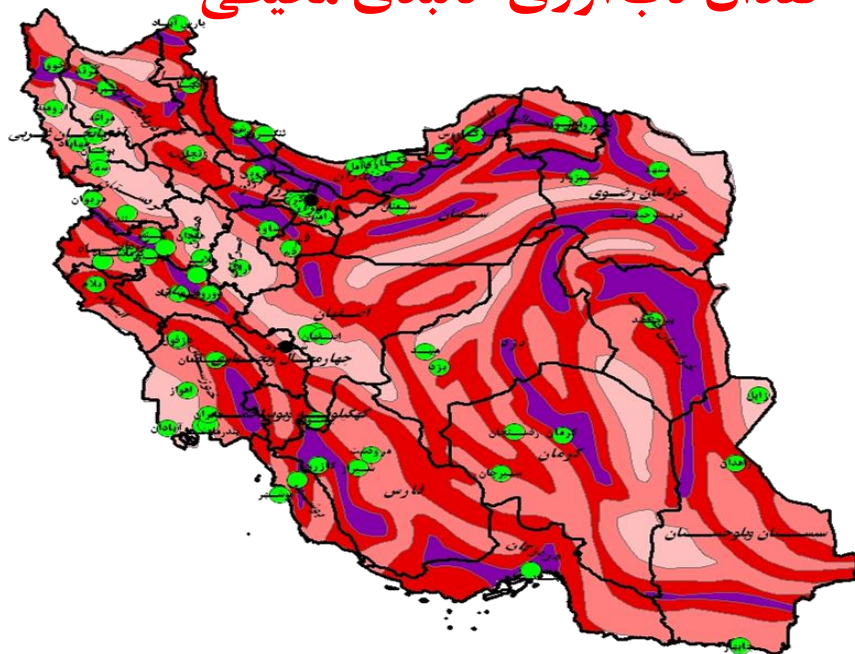
- گسترش نابرابری اجتماعی-اقتصادی و فقر شهری
- فقدان **تاب آوری** شهرها در برابر حوادث، بلایا و مخاطرات
- افول اعتماد و سرمایه اجتماعی
- بحران هویت و بی توجهی به حفاظت و حراست از میراث معنوی و طبیعی، ملموس و ناملموس
- ناکارآمدی نظام جابه جایی و حمل و نقل
- تنزل کیفی محیط زیست و تخریب زیست بوم ها

سیاست گذاری در محدوده های ناکارآمد شهری

چهره نمایی محدوده های ناکارآمد شهری

فقدان تاب آوری کالبدی محیطی

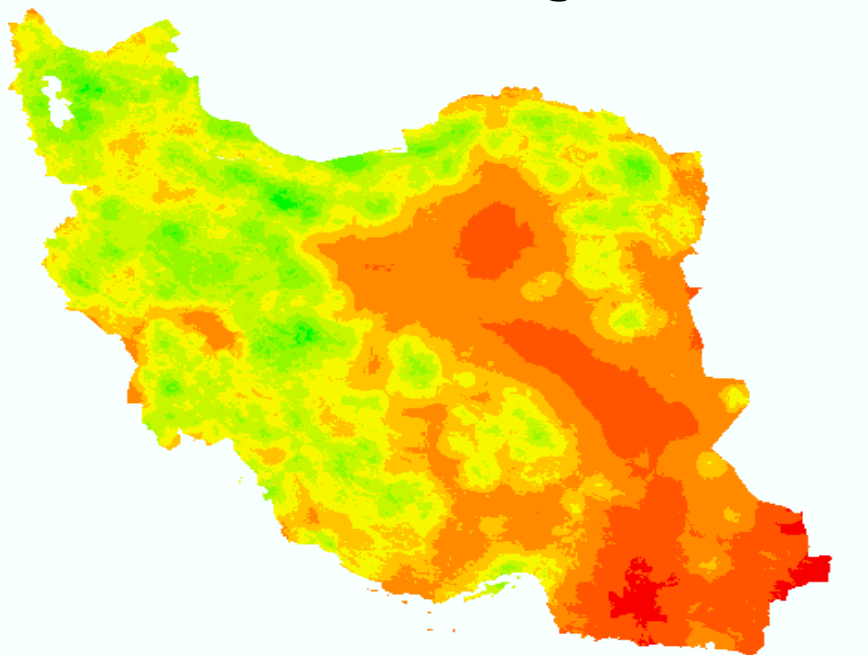

- سالانه یک هزار مورد زلزله در کشور به وقوع می پیوندد، که ۲۴۰ مورد آنرا زلزله های با بزرگی بیشتر از ۴ درجه در مقیاس ریشتر تشکیل می دهد. با توجه به آمار موجود به طور متوسط در ایران هر سال یک زلزله بزرگ و هر ۱۰ سال یک زلزله با بزرگی ۶ درجه و بیشتر در مقیاس ریشتر به وقوع پیوسته است.

سیاست گذاری در محدوده های ناکارآمد شهری

استخراج نقشه نابرابری کلی

عدم برخورداری

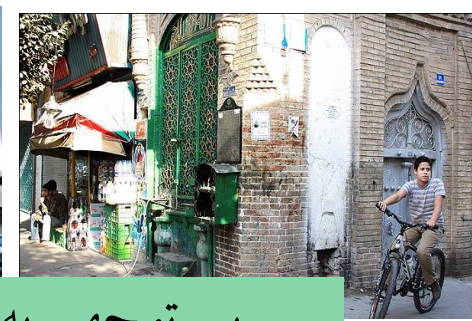
برخورداری

منبع: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، امور آمایش و توسعه منطقه ای

- **تغییر الگوی اسکان** در پهنه سرزمین:
 - ترویج **الگوی مرکز - پیرامون**
 - گسترش **بازار غیررسمی زمین و مسکن**
 - گسترش و رشد سکونتگاه های حاشیه ای و غیررسمی
- **شکل گیری الگوهای نوظهور سکونت** در شهرهای بزرگ و کلان شهرها:
 - محله های **شبه گتو، کارتن خوابی، اسکان نایابی، "سکونت دوراز چشم"، گودال خوابی، پشت بام خوابی، انبار خوابی**
 - **تملك و تغییر کاربری گستره فضاهای مرغوب** در منطقه های شهری: روستا ها و روستا شهرها، درون شهر و حریم شهرها

سیاست گذاری در محدوده های ناکارآمد شهری

چهره‌نمایی محدوده های ناکارآمد شهری

بی توجهی به ارزش‌ها، میراث ملموس و ناملموس، افول هویت و منزلت مکانی

سیاست گذاری در محدوده های ناکارآمد شهری

چهره‌نمایی محدوده‌های ناکارآمد شهری

تبعات بحران زیست
محیطی در شهرها
و محدوده های
ناکارآمد

افزایش جمعیت

افزایش ساخت و
سازهای مسکونی (فروش
تراکم)
گسترش فعالیت‌های
مربوط به حمل و نقل،
صنعت و تجارت

افزایش تقاضای
بهره برداری از
ظرفیت محدود
منابع و اراضی
در شهر

تراکم بیش از
حد جمعیت در
مناطق از کشور به
ویژه کلان شهرها

فشار بسیار بالای اکولوژیکی به مناطق شهری

□ سیاست گذاری سند ملی در مسیر تاب آوری شهری ؟

اهداف

• پیش گیری و پیش نگری از گسترش محدوده ها و محله های نابسامان

شهری از جنبه های **اقتصادی - اجتماعی؛ محیط زیستی و کالبدی؛**

• بهبود **وضعیت اجتماعی ساکنان** و ایجاد فرصت های اشتغال و درآمد

برای آنان؛ با توجه به ظرفیت های توسعه ای محدوده ها و محله های هدف؛

• ارتقای کیفیت، ایمنی و پایداری و برخورداری ساکنان از **زیرساخت ها و**

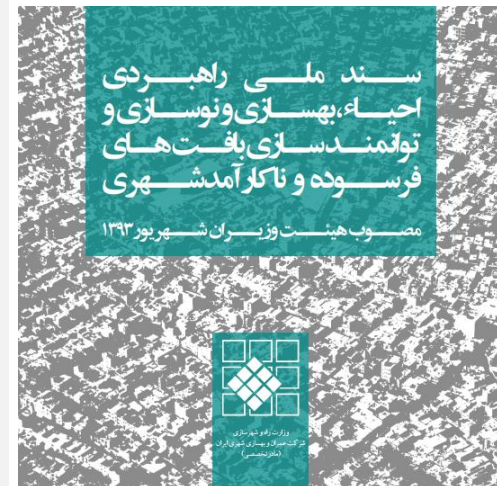
خدمات مطلوب شهری

• ارتقای **فرهنگ شهروندی، مشارکت و همکاری نهادهای محلی؛**

• **حفاظت پایدار** و احیای میراث فرهنگی، تاریخی و هویت فرهنگی

شهرها؛ و

• تحقق **سبک زندگی پایدار** در اقدامات احیاء، بهسازی و نوسازی شهری.

□ تاب آوری برای بافت‌های هدف باز آفرینی شهری

تاب آوری در
محدوده‌های تاریخی

این محدوده‌ها به دلیل حضور بناهای ارزشمند و ریخت‌شناسی تاریخی و نیز ضرورت حضور ساکنان قدیمی، شرایط ویژه‌ای از نظر حفظ و نگهداری دارند. آنها ویژگی‌های فضایی-محیطی و اقتصادی-اجتماعی خاصی دارند. متأسفانه شرایط فرسودگی و ناکارآمدی بافت برای نیازهای زندگی امروزمین موجب ترک محل زندگی توسط آنها می‌شود که خود یک عامل تغییر و تحول محسوب می‌شود. از دیدگاه حفظ ظرفیت‌های موجود در بافت برای تاب آوری، مهاجرت‌های بیرونی و درونی چالش‌های متعددی را بوجود می‌آورند. به همین دلیل روش‌های مداخله در این محیط‌ها از حساسیت زیادی برخوردارند. بحث حس تعلق به مکان و هویت در این بافت‌ها اهمیت ویژه‌ای داشته و می‌توان از خصوصیات خاص آنها در جهت تقویت تاب آوری بافت‌ها استفاده کرد. نکته اصلی اهمیت حفظ بافت در وضع موجود است.

□ بافت تاریخی ساری

□ تاب آوری برای بافت‌های هدف باز آفرینی شهری

تاب آوری در
محدوده‌های
ناکارآمد میانی

بافت‌های میانی اطراف مراکز شهری ویژگی‌های خاص خود را داشته و دارای چالش‌ها و مسائل متفاوتی هستند که می‌بایست با توجه به شهر، نوع اقلیم و مسائل زیستی و اجتماعی اقتصادی هویتی آنها، راه حل‌های ویژه تاب‌آوری آنها بررسی شود. این بافت‌ها در دوران گذار و تحول بوده ولی در عین حال بسته به نوع محیط‌های شهری، چالش‌های متنوعی دارند. در این موارد، معیارهای کلی تحقق تاب‌آوری به صورت کلی در آنها باید رعایت شوند. افزایش کارایی به نوبه خود منجر به افزایش ظرفیت‌ها از طریق تقویت هویت، کارآمدی و سرمایه اجتماعی می‌شود که از ویژگی محیط‌های تاب‌آور است.

□ بافت ناکارآمد میانی تهران

□ تاب آوری برای بافت‌های هدف باز آفرینی شهری

تاب آوری در
بافت‌های ناکارآمد با
پیشینه روستایی

محدوده‌های شهری با هسته‌های روستایی، هویت ارگانیک و اکولوژیکی قوی دارند که حضور آنها در میان بافت‌های شهری و تلفیق قوی از طبیعت و مصنوع و ویژگی‌های خاصی به همراه دارد. هر چند این بافت‌ها درون شهری هستند، اما تسلط ابعاد ارگانیک در این محیط‌ها خصوصیات ریخت‌شناختی و فضایی خاص آنها را متفاوت می‌کند که می‌توان از آن برای تقویت ویژگی‌هایی که در بحث شهرهای تاب‌آور پیگیری می‌شوند، استفاده نمود عناصر اکولوژیک از دو جهت برای تاب‌آوری محیط‌های مصنوع اهمیت دارند. هر محیط مصنوع خود بخش مهمی از یک اکوسیستم است و از سوی دیگر نوع رابطه میان عناصر طبیعی و ساخته شده خود بخشی از ماهیت نظام‌های پیچیده انعطاف‌پذیر است. حضور پررنگ این دو نوع محیط در کنار هم ویژگی‌های متنوعی را در بافت‌ها به همراه دارد. حفاظت از منابع طبیعی محلی و بومی از مهمترین اصول تاب‌آوری است که در خودبسندگی، حس مکان، کارایی و حفاظت منابعی که به ظرفیت‌سازی کمک می‌کنند، تأثیر به سزایی دارند.

□ بافت روستاشهری

□ تاب آوری برای بافتهای هدف باز آفرینی شهری

**تاب آوری در
سکونتگاههای غیررسمی**

این نواحی دارای چالشهای متعددی از جمله آسیب پذیری، جرایم، مسائل بهداشتی و فقر زیستی و کالبدی هستند. چندین دهه تجربه اقدامات مختلف بین المللی در سکونتگاههای غیررسمی تحولات چشم گیری را در زمینه انواع مداخلات برای مقابله، کنترل، بهسازی و ارتقاء زندگی در این مکانها موجب شده است. بسیاری از سکونتگاههای خودرو و غیررسمی در امتداد جادههای ارتباطی یا مجاورت مناطق صنعتی شکل گرفته یا در نواحی نامطلوب از نظر محیطی قرار دارند. تراکم جمعیتی بالا و کیفیت پایین زیستی و پیچیدگیهای مسائل اجتماعی اقتصادی به چالشهای این نواحی افزوده و توجه به آنها از دید تاب آوری میتواند دیدگاههای متفاوتی برای مواجهه با آنها را عرضه کند. بخش مهمی از سکونتگاههای غیررسمی ایران، با عنوان حاشیه نشینی در نواحی پیرامونی شهرها شکل گرفته اند که ناشی از عدم امکان تأمین مسکن و زندگی در داخل محدودههای قانونی است. از تبعات این معضل بحثهای اجتماعی ناشی از گفتمان حاشیه و متن، به حاشیه رانده شدن ساکنان به حواشی اجتماعی اقتصادی، منزلتی و فضایی است

□ سلطان آباد-شهرستان بهارستان

□ تاب آوری برای بافت‌های هدف بازآفرینی شهری

این نواحی به دلیل ناهمگونی کاربری‌ها با سایر بخش‌های محلات شهری که نقش اصلی‌شان سکونت است، دچار مشکلات و عوارضی می‌شوند که معضلاتی را به همراه دارد، از همین رو محدوده‌های ناکارآمد خوانده می‌شوند. کاربری‌های ناهمگون آنها، چه از نظر ابعاد، اندازه و ویژگی‌های فضایی و چه از نظر نوع فعالیت، تردد و تأسیسات و امکانات شهری دچار عدم تناسب پراکنش جمعیتی و نیازهای ساکنین/ شاغلین در این مناطق با ظرف فضایی آنها است. هر چند در بسیاری از این سکونتگاه‌ها، ویژگی‌های ساکنین و همبستگی آنها تا حدودی منجر به فعالیت‌های خودجوش و "غیر رسمی" برای رفع نیازهای آنها می‌گردد که در تاب‌آوری آنها نیز نقش به سزایی دارد علاوه بر این زمینهای خالی درونشهری یا حوزهای بازیافتی در مواردی خود منجر به ناکارآمدی در بافت می‌شوند. هر چند این نوع اراضی در زمینه بافت‌های ناکارآمد شهری نیستند، اما مداخله در آنها در زمره اهداف بازآفرینی شهری است. این زمین‌ها فرصت‌های فوق‌العاده‌ای برای تأمین کاربری‌ها و از آن مهمتر فضاهای باز درون شهری هستند که هدف تبدیل‌پذیری در جهت تاب‌آوری را تأمین کرده و اهمیت زیادی برای شهر و محلات و مناطق دارند. این اراضی به افزایش حضور طبیعت و گونه‌های جانوری و گیاهی و نیز روش‌های پایدار زیست و تأمین نواحی برای تخلیه اضطراری در مواقع بحران کمک به سزایی می‌کنند

تاب آوری در
محدوده‌های ناکارآمد
با کاربری ناهمگون

□ نواحی صنعتی شهری

اصول حاکم بر برنامه‌ها و اقدامات بازآفرینی چیست؟

- رویکرد **شهرنگر** (حل چالشهای شهری، نه در یک محدوده منفک و جدا از شهر، بلکه در پیوند با ساختارهای کلان شهر به صورت **چندوجهی**)

■ تقاضا و نیاز محور

- نگرش راهبردی فضایی (توجه تمامی ابعاد مسائل و چالش‌ها در مقیاس‌های فضایی مختلف از محله تا شهر و منطقه و مقیاس ملی)

- رویکرد **محله محوری** (پرهیز از مداخلاتی که منجر به از هم گسیختگی بافت اجتماعی، اقتصادی و کالبدی محدوده‌های هدف شود)

■ توجه به زمینه

- **مشارکت مردمی** (پرهیز از رویکردهای یکسویه و از بالا به پایین)

■ تاکید ویژه بر توسعه درونی و پایدار اجتماعات محلی

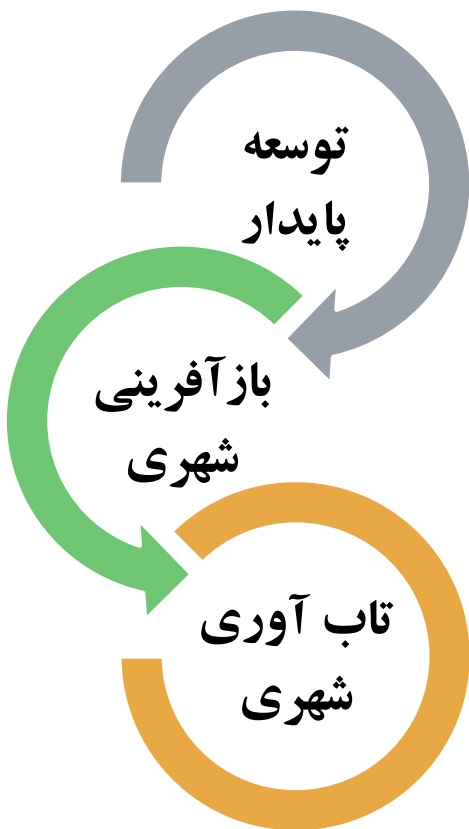
- توجه توانمند به **پیشگیری و درمان** مشکلات شهری

سیاست‌گذاری در محدوده‌های ناکارآمد شهری

بازآفرینی شهری – توسعه پایدار – تاب‌آوری شهری

- **شهر پایدار** برآیند اثرات متقابل عوامل محیطی، اجتماعی و اقتصادی بر یکدیگر برای پایداری مثبت را نشان می‌دهد. به این تعبیر که نتیجه رابطه اجتماعی-محیطی تحمل‌پذیر، رابطه اجتماعی-اقتصادی عادلانه و رابطه اقتصادی-محیطی دوام‌پذیر باشد. به این معنا هر نسل در دوره حیات خود با بهره‌برداری عقلایی از منابع و تامین شرایط متوازن اجتماعی و اقتصادی، توانایی نسل‌های آینده را در رفع نیازهایشان به مخاطره نمی‌اندازد.
- توسعه پایدار در تضاد با تاب‌آوری نیست بلکه یک ارتباط منطقی میان آنها وجود دارد. به گفته برخی از متخصصان از جمله نیومن (۲۰۱۲) توسعه پایدار به آینده بر اساس تجربیات منابع موجود و گذشته می‌نگرد در حالی که تاب‌آوری، آینده پیش‌بینی نشده را در نظر می‌گیرد و خود را برای جهانی در حال تحول مدام و حوادث احتمالی آماده می‌کند (سولماز حسینیون، ۱۳۹۷).
- مفهوم بازآفرینی به واسطه مدنظر قرار دادن توان‌های ابعاد محیطی، اجتماعی و اقتصادی بیشترین پیوند را با مفهوم توسعه پایدار دارد. نقطه تلاقی این دو با یکدیگر بر عقلایی کردن توسعه و دستیابی به "برآیند مثبت اثرات متقابل عوامل محیطی، اجتماعی و اقتصادی" قرار دارد.

اصول توسعه محله محور

- **برخورداری:** حق برخورداری از خدمات شایسته پشتیبان سکونت، حمل و نقل عمومی و زیرساخت‌های شهری برای تمام ساکنان محلات؛
- **ایمنی، امنیت و پایداری محیطی:** ایمنی و امنیت عینی و ذهنی محیط اجتماعی، ایمنی ابنیه در مواجهه با مخاطرات طبیعی، بهداشت و سلامت محیطی، حفاظت از محیط زندگی و کنترل عوامل آلاینده؛
- **نهادسازی:** تقویت سازمان‌های اجتماع‌محور و اعطای اختیارات مشخص به آنها برای مشارکت در فرآیند برنامه‌ریزی و تقویت جایگاه محلات دارای بافت فرسوده در برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی؛
- **دربرگیری:** توجه به تمام جنبه‌ها در فرآیند برنامه‌ریزی توسعه محلات، و آموزش و مشارکت تمام گروه‌های دخیل؛

جوامع محلی و محله‌های تاب آور

- یک شهر **تاب آور** از مجموعه ای از محلات تاب آور است.
- جوامع محلی **تاب آور** پیش نیاز شهرهایی با ظرفیت انعطاف پذیری بالا هستند
- **تاب آوری** محلات و جوامع محلی راه حلی برای ارتقا ظرفیت های انعطاف پذیری و سازگاری برای شرایط پیش بینی نشده است.
- تجلی **تاب آوری** جوامع محلی در سلامت روانی و جسمی شهروندان، کارکرد های بهینه و کیفیت بالای محیط زندگی دیده می شود

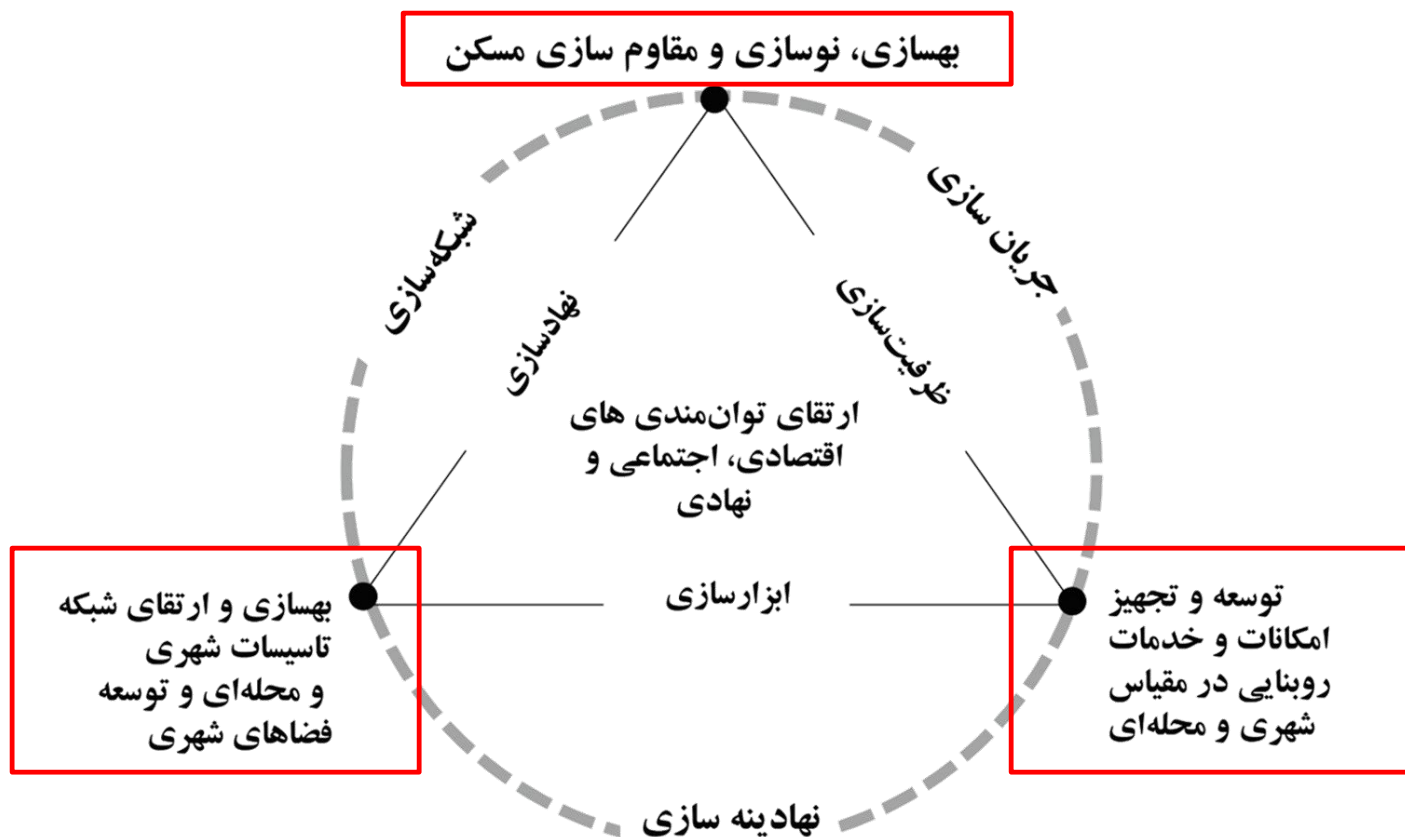
بازآفرینی و توسعه محله محور

- برخورداری
- ایمنی، امنیت و پایداری محیطی
- نهادسازی
- دربرگیری

چارچوب اقدامات بازآفرینی شهری

- اجرای سیاست بازآفرینی شهری از طریق تعریف و اجرای مجموعه‌ای متصل از برنامه‌ها و اقدامات هماهنگ و هم افزا، در مقیاس شهری و محله‌ای شامل:

چارچوب اقدامات بازآفرینی شهری ارتقای تاب آوری در محدوده ها و محله های هدف

□نوسازی مسکن-تهران محله بنی طبا

بهسازی، نوسازی و مقاوم سازی مسکن
- تامین **مسکن مناسب، کافی و در دسترس** به
ویژه برای گروه ها و دهک های پایین اجتماع در قالب:
- نوسازی مجموعه های مسکونی، اعطای تسهیلات،
مشوق ها و بسته های حمایتی، نظارت بر کیفیت ساخت
و ساز، مقاوم سازی و اسکان مجدد

ارتقای تاب آوری کالبدی - محیطی

ارتقای تاب آوری اجتماعی

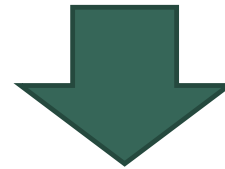
چارچوب اقدامات بازآفرینی شهری ارتقای تاب آوری در محدوده ها و محله های هدف

توسعه و تجهیز امکانات و خدمات روبنائی در مقیاس شهری و محله ای
- بهسازی، نوسازی و احداث فرهنگسرا، سالن های ورزشی، درمانگاه، کتابخانه،
اورژانس، آتش نشانی و ...

□ مدرسه راهنمایی ۹ کلاسه تنگک بوشهر

□ خانه محله سیرجان

**ارتقای تاب آوری کالبدی -
زیرساختی**

ارتقای تاب آوری اجتماعی

چارچوب اقدامات بازآفرینی شهری ارتقای تاب آوری در محدوده ها و محله های هدف

بهسازی و ارتقای شبکه تاسیسات شهری و محله ای و فضاهای شهری

- بهسازی و توسعه شبکه تاسیسات شهری شامل خطوط آبرسانی و فاضلاب، شبکه برق، گاز، مخابرات و ...

- بهسازی و تجهیز فضاهای شهری شامل خیابان ها و میدان های شهری و محله ای، سواحل رودخانه ها، دریاها، دریاچه ها و تالاب ها و ... فضاهای باز پیرامون پایانه های راه آهن و ابنیه عمومی

□ طراحی شهری مرکز محله سبزه مشهد
گرگان

□ محور پیاده محله تاریخی آقازمان - سنندج

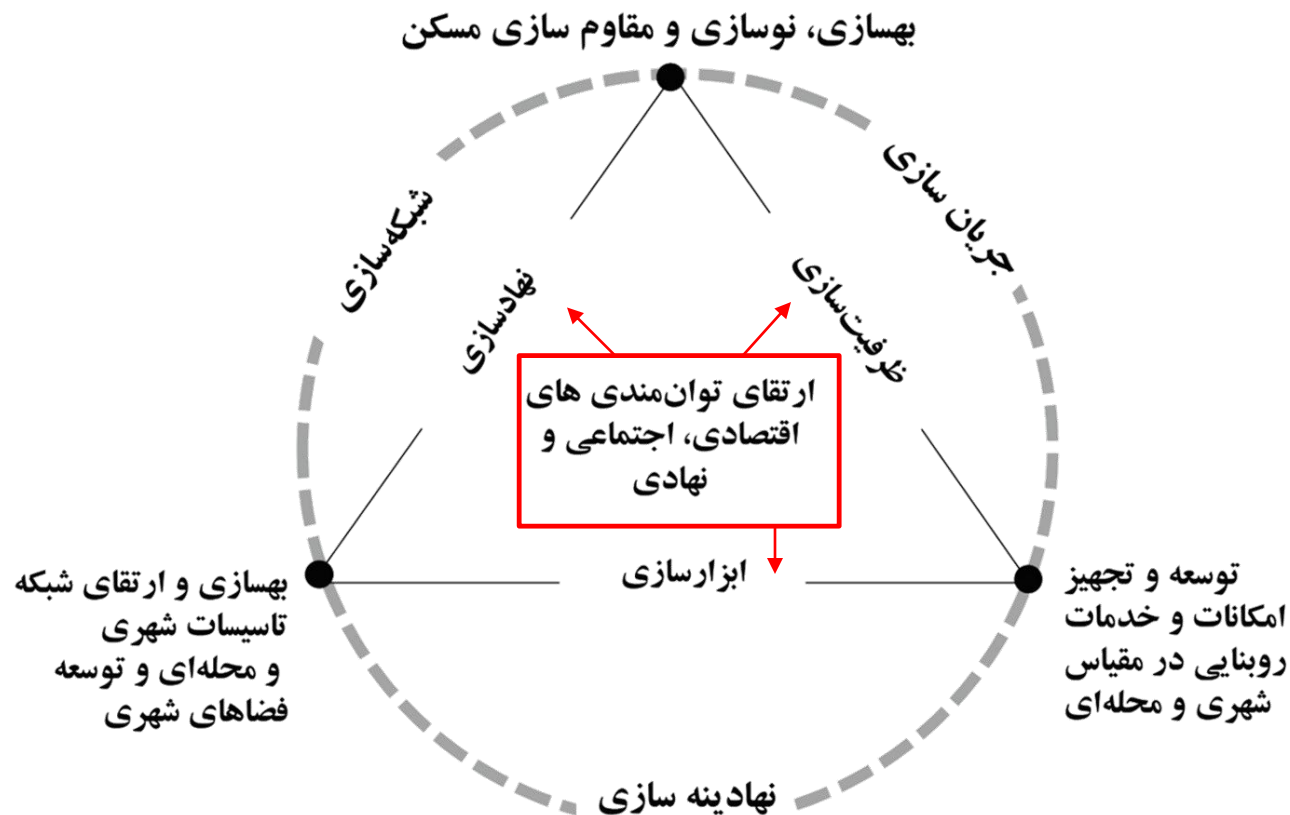

ارتقای تاب آوری کالبدی-
محیطی

ارتقای تاب آوری اجتماعی

چارچوب اقدامات بازآفرینی شهری

- اجرای سیاست بازآفرینی شهری از طریق تعریف و اجرای **مجموعه‌ای متصل** از برنامه‌ها و اقدامات **هماهنگ و هم افزا**، در مقیاس شهری و محله‌ای شامل:

چارچوب اقدامات بازآفرینی شهری ارتقای تاب آوری در محدوده ها و محله های هدف

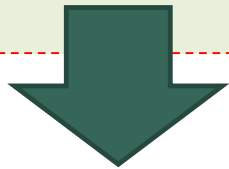

- توسعه توانمندی های اجتماعی، اقتصادی و نهادی ساکنان

□ ظرفیت سازی

➤ فرآیند مستمر حمایت از افراد، گروه ها، نهادها و جوامع مرتبط با

- **ایجاد فرصت های آموزش** بازآفرینی برای مردم از طریق انتقال تجارب و ارتقای آگاهی
- ایجاد اعتماد در مردم و **توانمندسازی** آنها

ارتقای تاب آوری اجتماعی

ارتقای تاب آوری اقتصادی

ارتقای تاب آوری نهادی

چارچوب اقدامات بازآفرینی شهری ارتقای تاب آوری در محدوده ها و محله های هدف

- توسعه توانمندی های اجتماعی، اقتصادی و نهادی ساکنان

□ نهادسازی

راه اندازی نهاد توسعه محله و حمایت از نهادهای تسهیلگر در

محله های هدف به منظور:

- جلب مشارکت های مردمی
- ارتقای سهم و نقش اعضای جوامع محلی را در شکل دادن به شهرها

ارتقای تاب آوری اجتماعی

ارتقای تاب آوری نهادی

چارچوب اقدامات بازآفرینی شهری ارتقای تاب آوری در محدوده ها و محله های هدف

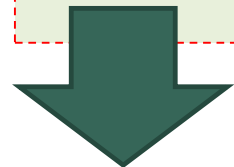
• توسعه توانمندی های اجتماعی، اقتصادی و نهادی ساکنان

ابزارسازی

➤ ایجاد ابزارهای لازم **مالی و حقوقی** در جهت تقویت و تسهیل جریان بازآفرینی شهری با هدف **توانمندسازی** شهروندان و ساکنان محله های هدف:

- تعریف و اصلاح آیین نامه ها، قوانین و دستورالعمل های لازم
- ارائه بسته های تشویقی، معافیت ها و تسهیلات

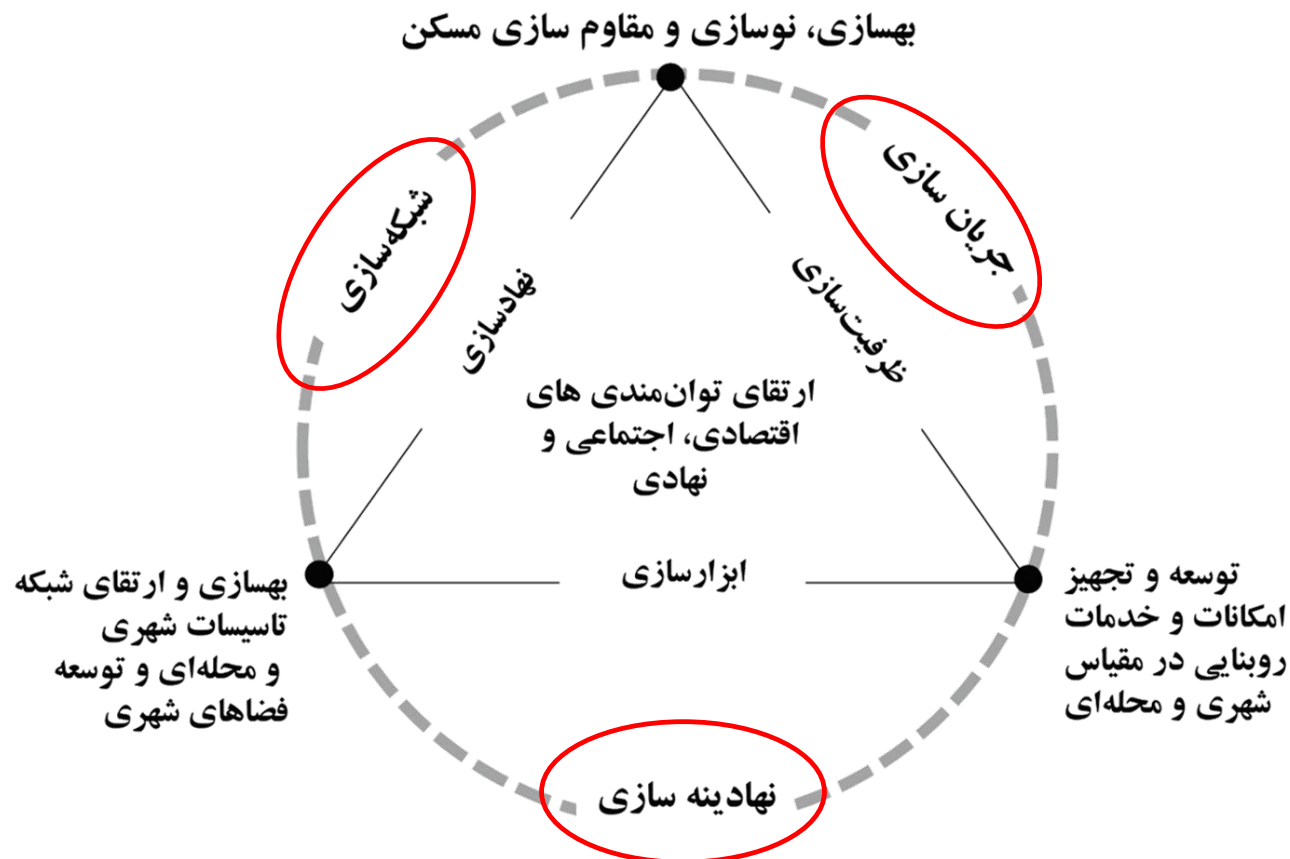
ارتقای تاب آوری اقتصادی

ارتقای تاب آوری نهادی

ارتقای تاب آوری اجتماعی

چارچوب اقدامات بازآفرینی شهری

- اجرای سیاست بازآفرینی شهری از طریق تعریف و اجرای مجموعه‌ای متصل از برنامه‌ها و اقدامات هماهنگ و هم افزا، در مقیاس شهری و محله‌ای شامل:

چارچوب اقدامات بازآفرینی شهری ارتقای تاب آوری در محدوده ها و محله های هدف

اقدامات نرم افزاری مکمل

□ جریان سازی

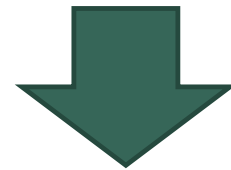
➤ ترویج و اطلاع رسانی در سطوح مختلف کنشگران

- اطلاع رسانی از طریق رسانه ها، جراید و نشست های مطبوعاتی
- نشست های تخصصی، همایش ها و کنفرانس ها
- نمایشگاه های فرهنگی - ترویجی
- مستند سازی تجربیات و اقدامات بازآفرینی شهری در داخل و

خارج

ارتقای تاب آوری اجتماعی

چارچوب اقدامات بازآفرینی شهری ارتقای تاب آوری در محدوده ها و محله های هدف

اقدامات نرم افزاری مکمل

شبکه ساز

ی

➤ ایجاد گروه ها و شبکه های همکاری و مشارکت، میان تمامی
دخیلان و کنشگران بخش عمومی، خصوصی و مردمی.

- سازمان های مردم نهاد
- دانشگاه ها
- نهادهای دولتی
- شهرداری ها و شورای شهر
- شبکه های اجتماع محلی

ارتقای تاب آوری نهادی

چارچوب اقدامات بازآفرینی شهری ارتقای تاب آوری در محدوده ها و محله های هدف

اقدامات نرم افزاری مکمل

➤ پایداری سازی جریان **هم افزا و یکپارچه**ی تحقق سیاست های

□ نهادینه سازی

بازآفرینی شهری

- ارزیابی و پایش همه جانبه اقدامات و برنامه ها
- بروزرسانی و مدیریت دانش
- اصلاح فرآیندها و ساختارهای مدیریت و برنامه ریزی
- مستندسازی و ایجاد پایگاه داده

ارتقای تاب آوری نهادی

تاب آوری شهری همگام با توسعه پایدار است.

ما در جهانی زندگی میکنیم که وقایع درهم تنیده و نو به نو، پیوسته چالش های جدیدی پیش روی ما قرار میدهند. تحقق تاب آوری به معنای ایجاد ظرفیتهایی است که بتواند به محیط های مصنوع توانایی انطباق با شرایط پیش بینی نشده را بدهد. توافق جمعی بین المللی در زمینه تاب آوری شهری بر این است که تاب آوری شهری شامل اصول زیر است، هر چند تنها به این موارد محدود نمی شود و به ویژه در هر مورد و هر شهر و کشور خاص می بایست برنامه ریزی و ظرفیت سازی مطابق شرایط ویژه هر محل انجام گیرد:

اصل ۱: حفظ تنوع و افزونگی

اصل ۲: مدیریت حفظ و تقویت اتصالات و ارتباطات به صورت زیرساخت های نرم و سخت

اصل ۳: مدیریت و کنترل متغیرهای آهسته و بازخوردها

اصل ۴: قویت تفکر سیستم های پیچیده انعطاف پذیر

اصل ۵: تقویت آموزش و فرایندهای یادگیری و تداوم سنت ها

اصل ۶: توسعه مشارکت چند وجهی

اصل ۷: ارتقاء حکمروایی چند هسته ای در مقیاس های مختلف

نتیجه گیری

- **تاب آوری** مفهومی نوین برای مقابله با چالش های امروزی جهان در حال تحول و توسعه است.
- **بازآفرینی شهری** می تواند سرآغازی در ورود به این گفتمان باشد.
- اما آنچه ضروری است، **ورود و تعریف صحیح و اصولی این دو مفهوم** همگام با جدیدترین ادبیات ارایه شده این موضوع است تا مانند بسیاری مفاهیم در گذشته، با تعاریف متکثر و ناقص وارد گفتمان شهرسازی معماری ایران نگردد.

باتشکر از توجه شما